കർപ്പൂരചരിതഭാണം

വള്ളത്തോൾ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

കർപ്പൂരചരിതഭാണം

മൂലകാരൻ:

മഹാമാത്യവത്സരാജൻ

വിവർത്തകൻ:

വള്ളത്തോൾ

1121 മകരം

വില: 10ണ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

Publishers:
THE MANGALODAYAM LTD.,
TRICHUR.

കോപ്പി 1000.

തൃശ്ശിവപേരൂർ
മംഗളോദയം അച്ചുക്കൂടത്തിൽ
അച്ചടിച്ചതു്.

എല്ലാം പ്രതികളിലും വിവർത്തകൻെറ
സീലുണ്ടായിരിക്കും.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മുഖവുര

ക്രിസ്താബ്ദം 12-ാംശതകത്തിന്റെ ആരംഭത്തോടുകൂടി മുസൽമാന്മാരുടെ ശക്തി ഉത്തരഇൻഡ്യയിൽ വർദ്ധിച്ചുതുടങ്ങി. അതോടുകൂടി, സംസ്കൃതസാഹിത്യം ഗൂർജ്ജരകാലഞ്ജരാദി രാജ്യങ്ങളെ അഭയംപ്രാപിച്ചു എന്നു പറയാം. ഉത്തരഭാരതത്തിൽ താൽക്കാലികമായെങ്കിലും അസ്തമിച്ചുപോയ ആ സാഹിത്യം പശ്ചിമദേശങ്ങളിൽ ഉദിച്ചുയർന്നതു സ്വല്പം ചില സ്വഭാവവ്യത്യാസത്തോടുകൂടിയാണ്. ഗൂർജ്ജരദേശത്തിൽ അക്കാലത്തു ജൈനമതത്തിനാണ് കൂടുതൽ പ്രാബല്യമുണ്ടായിരുന്നത്. ജൈനന്മാരുടെ മതഗ്രന്ഥങ്ങളും പുരാണങ്ങളും മുതലായവ ഇന്നെന്നപോലെ അന്നും സംസ്കൃതത്തിൽത്തന്നെയായിരുന്നു. ഗുജറാത്തിലെ സംസ്കൃതസാഹിത്യം ഇക്കാരണങ്ങൾകൊണ്ടു ജൈനപണ്ഡിതന്മാരുടെ പോഷണത്തിലാണ് അഭിവൃദ്ധിയെ പ്രാപിച്ചത്. കലികാലവ്യാസനെന്നു വിഖ്യാതനായ ഹേമചന്ദ്രസൂരിയെത്തുടന്നുണ്ടായ ആ സാഹിത്യം കാവ്യം, നാടകം, അലംകാരം മുതലായ എല്ലാ ശാഖകളിലും, അതിവിപുലവും വിശിഷ്ടവുമാണെങ്കിലും ദാക്ഷിണാത്യരുടെ ഇടയിൽ അതിനു വലുതായ പ്രചാരം ഇതുവരെ സിദ്ധിച്ചിട്ടില്ല. ഗയിക്കവാഡു മഹാരാജാവിന്റെ ശാസനപ്രകാരം പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിവരുന്ന ഗ്രന്ഥാവലിവഴിയായി, പല മഹാകാവ്യങ്ങളും നാടകങ്ങളും പുറ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ത്തിറങ്ങിയതോടുകൂടി മാത്രമാണ്, നമ്മുടെ സാഹിത്യചരിത്രത്തിൽ വിസ്മൃതപ്രായമായ ഒരു കാലഘട്ടത്തിലുണ്ടായിട്ടുള്ള ഗ്രന്ഥങ്ങളുടെ മാഹാത്മ്യം പണ്ഡിതന്മാർ മനസ്സിലാക്കിത്തുടങ്ങിയത്. എൻെറ പ്രിയസ്നേഹിതൻ കെ. എം. മുൻശി അവർകളുടെ അധീനതയിൽ നടന്നുവരുന്ന ഭാരതവിദ്യാഭവനവും ഇപ്പോൾ ഗൂർജ്ജരസംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിനു പ്രചാരം നല്കുവാനായി ശ്രമിച്ചുവരികയാണ്. ബാലചന്ദ്രസൂരിയുടെ വസന്തവിലാസം, മഹാമാത്യവസ്തുപാലൻെറ നരനാരായണീയം മുതലായ മഹാകാവ്യങ്ങൾ, ഹേമചന്ദ്രൻെറ ജൈനപുരാണങ്ങൾ, ഉദയനസുന്ദരീകഥാ, നളോദയം, ഹമ്മീരവിജയം മുതലായ കൃതികൾ ഈ സാഹിത്യത്തിൻെറ വൈപുല്യത്തിനും മഹത്വത്തിനും ഉദാഹരണങ്ങളാണ്. ഏതാണ്ട് അ കാലത്തുതന്നെ ജീവിച്ചിരുന്ന ഒരു കവിയാണ് വത്സരാജൻ.

വത്സരാജകൃതമായ ഒരു ഭാണമാണ്, വള്ളത്തോൾ ഇപ്പോൾ തർജ്ജമ ചെയ്തിരിക്കുന്നത്. വത്സരാജൻെറതന്നെ ഹാസ്യചൂഡാമണി എന്ന ഒരു പ്രഹസനം, 'കപടകേളി' എന്ന പേരിൽ മഹാകവി അല്പം മുൻപു തർജ്ജമ ചെയ്തു പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുകയുണ്ടായി. ഈ രണ്ടു ലഘുകൃതികൾ കൂടാതെ കിരാതാർജ്ജുനീയം (വ്യായോഗം), രുഗ്മിണീപരിണയം (ഈഹാമൃഗം), ത്രിപുരദാഹം (ഡിമം), സമുദ്രമഥനം (സമവകാരം) എന്ന നാലു നാടകങ്ങൾകൂടി വത്സരാജകൃതികളായി പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തിയിട്ടുണ്ട്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഈ വത്സരാജൻ കാലഞ്ജരാധിപതിയായ പരമർദ്ദി ദേവൻെറ അമാത്യനായിരുന്നു എന്നു നാടകത്തിൻെറ പ്രസ്താവനയിൽ എടുത്തുപറഞ്ഞിരിക്കുന്നതുകൊണ്ടു കവിയുടെ കാലനിർണ്ണയത്തിനു വൈഷമ്യമില്ല. കർപ്പൂരചരിതത്തിൽത്തന്നെ: "കാലഞ്ജരപതേർമ്മഹാരാജ ശ്രീപരമർദ്ദിദേവസ്യാമാത്യേന കവിനാ വത്സരാജേന വിരചിതം." എന്നു കാണുന്നുണ്ട്. കാലഞ്ജരപതിയായ പരമർദ്ദിദേവൻ ഓരോദിവസം ഓരോ സൂപകാരനെ കൊന്നു, 'കോപകാലാനലൻ' എന്ന വിചിത്രബിരുദം സമ്പാദിച്ചതായി പ്രബന്ധചിന്താമണിയിൽ പറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്. അത് എത്രമാത്രം വിശ്വസനീയമെന്ന് അറിഞ്ഞുകൂടാ.

"എഷ ശ്രീപരമർദ്ദിദേവനൃപതി-
ന്നിസ്സീമവിദ്യാനിധി-
ർന്നൂനം വാഗധിദേവതാ ഭഗവതീ
പുംഭാവമഭ്യാഗതാ"

എന്നു പ്രഹസനത്തിൽ വത്സരാജൻതന്നെ സ്തുതിച്ചിട്ടുള്ളതു വിചാരിക്കമ്പോഠം, ചിന്താമണിയിലെ കഥ മുഴുവൻ സ്വീകരിക്കാമോ എന്നു സംശയിക്കേണ്ടിയിരിക്കുന്നു. ഗൂർജ്ജരസാർവ്വഭൗമനായ സിദ്ധരാജൻെറ സമകാലീനനും പ്രതിയോഗിയുമായിരുന്ന മദനവർമ്മാവിൻെറ പുത്രനാണ്, പരമർദ്ദി. ജിനമണ്ഡനൻെറ കുമാരപാലപ്രബന്ധത്തിൽ ഈ മദനവർമ്മനെപ്പററി പല കഥകളുണ്ട്. അവയിൽനിന്നെല്ലാം തെളിയുന്നത്, ആ രാജാവു മഹാഭോഗിയും സുഖലാലസനുമായിരുന്നു എന്നാണ്. പര

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

മർദ്ദി ക്രിസ്ത്വാബ്ദം 1163 മുതൽ 1203 വരെ രാജ്യം ഭരിച്ചതായി കാണുന്നു. കോപകാലാനലമ്പിതുദം എങ്ങിനെയായാലും, ഉഗ്രപ്രതാപനായിരുന്ന ദില്ലീചക്രവർത്തി പൃഥ്വീരാജചാഹമാനന്റെ കോപകാലാനലനിൽ പരമർദ്ദി ദഗ്ദ്ധനായിത്തീൎന്നു എന്നുള്ളതിനു തൎക്കമില്ല. മുൻപറഞ്ഞ പ്രബന്ധചിന്താമണിയിൽ ഇക്കഥ സൂചിപ്പിച്ചിട്ടുള്ളതു കൂടാതെ, 'ചാന്ദ്രാസായി' എന്ന ചരിത്രത്തിലും പൃഥ്വീരാജപ്രശസ്തിയായി കൊത്തിയിട്ടുള്ള ചില ശിലാലിഖിതങ്ങളിലും ഈ സംഗതി എടുത്തുപറഞ്ഞിട്ടുണ്ട്.

പരമർദ്ദിയെ തുടൎന്ന് അദ്ദേഹത്തിന്റെ പുത്രൻ ത്രൈലോക്യവൎമ്മദേവൻ കാലഞ്ജരം ഭരിച്ചു. വത്സരാജന്റെ അമാത്യപദം തന്റെ പുരസ്കൎത്താവിന്റെ മരണത്തോടുകൂടി അവസാനിച്ചു എന്നു വിചാരിക്കാൻ ന്യായമുണ്ട്: കിരാതാൎജ്ജുനീയവ്യായോഗത്തിൽ, "വീരരസൈകവാസനാവാസിതോയം കാലഞ്ജരാധിപതിസ്ത്രൈലോക്യവൎമ്മദേവഃ കവിവത്സരാജവിരചിതം കിരാതാൎജ്ജുനീയം നാമ വ്യായോഗം അഭിനേതുമാദിശതി" എന്നു പറഞ്ഞിട്ടുള്ളിടത്ത് അമാത്യപദം ഉപേക്ഷിച്ചുകാണുന്നതു തന്നെ ഇതിനൊരു തെളിവാണ്.

വത്സരാജനു സംസ്കൃതനാടകസാഹിത്യത്തിൽ ഒരുന്നതമായ സ്ഥാനത്തിനവകാശമുണ്ടെന്നു നിസ്സംശയം പറയാം. ഭാസനെയൊഴിച്ചാൽ ഇത്രവളരെ നാടകങ്ങൾ എഴുതിയിട്ടുള്ള ഒരു കവി സംസ്കൃതസാഹിത്യത്തിലുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. പലതരത്തിലുള്ള രസങ്ങൾ സ്ഫുരിപ്പിക്കുന്നതിനു വത്സരാജനു വിശേഷിച്ചും വാസനയുണ്ടായി

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

രുന്നു. ഹാസ്യരസപ്രധാനമായ ഹാസ്യചൂഡാമണിയും, ഹാസ്യവും ശൃംഗാരവും ഇടകലന്ന കപ്പൂരചരിതവുമാണ്, വള്ളത്തോഠം തജ്ജമചെയ്യിട്ടുള്ളത്. ശൃംഗാരം, വീരം, അല്ഭുതം ഇവയും വത്സരാജന്റെ മററു നാടകങ്ങളിൽ പ്രധാനമാണ്. രുഗ്മിണീഹരണം, സമുദ്രമഥനം മുതലായവകളുടെ തജ്ജമചെയ്യു കിട്ടുമ്പോഠം നമുക്ക വത്സരാജന്റെ കാവ്യഗുണങ്ങഠം മുഴവൻ തെളിഞ്ഞു കാണാറാകും.

ഡിമം, ഈഹാമൃഗം, സമവകാരം മുതലായ രൂപകഭേദങ്ങളെപ്പററി നാടകശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറയാറുണ്ട് "രൌദ്രമുഖ്യ ചതുരങ്കസേന്ദ്രജാലരണോ ഡിമഃ" ഇങ്ങനെയാണ് ഡിമത്തിന്റെ ലക്ഷണം നാട്യദപ്പണത്തിൽ പറഞ്ഞുകാണുന്നത്. എന്നാൽ ഈ വിവരണങ്ങഠം ശാസ്ത്രഗ്രന്ഥങ്ങളിലുണ്ടായിരുന്നതല്ലാതെ, ആ ലക്ഷണങ്ങളുള്ള നാടകങ്ങഠം സംസ്കൃതത്തിൽ വത്സരാജനു മുൻപുണ്ടായിരുന്നോ എന്നു സംശയമാണ്. നാടകശാസ്ത്രങ്ങളിൽ പറഞ്ഞിട്ടുള്ള ലക്ഷണമനുസരിച്ച് ഇത്തരം കൃതികഠം രചിയ്ക്കുവാൻ വത്സരാജൻ ഒരുമ്പെട്ടിറങ്ങിയതാണെന്നു വിചാരിയ്ക്കാൻ കാരണമുണ്ട്. ത്രിപുരദാഹം കഥയെപ്പററിയാണ്, വത്സരാജന്റെ ഡിമം. "തതസ്ത്രിപുരദാഹശ്ച ഡിമസംജ്ഞഃ പ്രയോജിതഃ ഇതി ഭാരതമുനിനാ സ്വയമേവ ത്രിപുരദാഹേതിവൃത്തസ്യ തുല്യത്വം ദശിതം" എന്നു ദശരൂപാവലോകത്തിൽ കാണുന്നതുകൊണ്ട്, ആ സൂചന പിടിച്ചാണ്, വത്സരാജൻ ത്രിപുരദാഹഡിമം നിമ്മിച്ചതെന്നു തീച്ചയാക്കാം. ദശരൂപാവലോകത്തിൽത്തന്നെ "യഥാ സമുദ്രമഥനേ വാസുദേവാദീനാം

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ലക്ഷ്യപ്രാദിലാഭാഃ” എന്നു കാണുന്നതുകൊണ്ടു സമുദ്രമഥനം എന്ന സമവകാരവും എഴുതാൻ കാരണം, ആ സൂചനയാണെന്നു തെളിയുന്നു.

വത്സരാജകൃതികൾക്കു പുരാതനകാലത്തുതന്നെ പ്രചാരമുണ്ടായിരുന്നു എന്നുള്ളതിനു ലക്ഷ്യങ്ങൾ ഇല്ലാതില്ല. ജൽഹണന്റെ സൂക്തിമുക്താവലിയിൽ വത്സരാജന്റെ ചില ശ്ലോകങ്ങൾ ഉദ്ധരിച്ചുകാണുന്നതിൽനിന്ന്, അദ്ദേഹത്തിന്റെ കൃതികൾ അക്കാലത്തുതന്നെ പണ്ഡിതലോകത്തിന്റെ ബഹുമാനത്തിനു പാത്രമായിരുന്നു എന്നു തെളിയുന്നു. എന്നാൽ ഭാസസൌമില്ലകാദികളെപ്പോലെ വത്സരാജനും കാലക്രമേണ നാമമാത്രാവശേഷനായിത്തീർന്നു. ബറോഡാഗ്രന്ഥമാലയിൽ അദ്ദേഹത്തിന്റെ രൂപകഷട്കം പ്രസിദ്ധീകൃതമായപ്പോൾ മാത്രമാണ്, ഈ മഹാകവിയ്ക്കു സാഹിത്യലോകത്തിൽ പുനർജ്ജന്മം ലഭിച്ചത്.

ഇപ്പോൾ മലയാളത്തിൽ പ്രസിദ്ധപ്പെടുത്തുന്ന കർപ്പൂരചരിതം ഭാണം പലതുകൊണ്ടും വിശേഷപ്പെട്ട ഒരു കൃതിയാണ്. വരരുചികൃതമെന്നു പറയുന്ന ഉഭയാഭിസാരിക തൊട്ടു, കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ വിടരാജവിജയം വരെയുള്ള മിക്ക ഭാണങ്ങളും വിടൻ വേശവീഥിയിൽ സഞ്ചരിച്ചു പലതരത്തിലുള്ള ആളുകളെക്കണ്ട് അവരുടെ ചാപല്യങ്ങളെ അധിക്ഷേപിച്ചും അവരുടെ പ്രേമജീവിതത്തിൽ ഇടപെട്ടും പോകുന്ന ഒരു രീതിയിലാണ് കണ്ടിട്ടുള്ളത്. വത്സരാജന്റെ പോക്ക് അങ്ങിനെയല്ല. വിലാസവതിയെന്നു പേരായ ഒരു വേശ്യാംഗനയിൽ അ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നരകതനായ കർപ്പൂരകൻ എന്ന ചൂതാടി സ്വന്തമായ അനുഭവങ്ങളെ അപ്രത്യക്ഷനായ ഒരു സ്നേഹിതനോട്ട പറയുന്നതായിട്ടാണ് കഥ. നായകൻ സാക്ഷാൽ മൂല ദേവപ്രതിമനായ ഒരു മഹാകിതവൻ. അയാൾ എതെല്ലാം കപടവിദ്യകൾ പ്രയോഗിച്ചാണ് വിരോധികളെ ജയിച്ചതെന്നു, തൻെറ സ്നേഹിതനെപ്പറഞ്ഞുകേൾപ്പിക്കുന്നതു വളരെ രസകരമായ ഒരു രീതിയിലാണ്.

ഹാസ്യരസപ്രധാനമാണ് ഭാണമെന്നു പറയുന്നതിൽ തെററുണ്ടെന്നു തോന്നുന്നില്ല. എന്നാൽ കവികൾ പ്രായേണ ഈ ഹാസ്യരസത്തെ ലോപിപ്പിച്ചു വെറും ശൃംഗാരത്തിനു പ്രാധാന്യം നല്കി ഭാണത്തിന് ഒരു ദുഷ്പേരു വരുത്തിക്കളഞ്ഞു. ഭാണവും ശൃംഗാരവുമായി ബന്ധമൊന്നും ഇല്ലതന്നെ. ഒരു നടൻമാത്രം രംഗത്തു വന്ന് അഭിനയിക്കുന്ന ഒരു നാടകപ്രസ്ഥാനത്തിനാണ് ഭാണമെന്നു പേർ. ഇതു മററു ഭാഷകളിലും ഇല്ലാതില്ല. അനുചിതമായ വേശവീഥിയെ ഉപേക്ഷിച്ചു നായകൻ മററിടങ്ങളിൽ സഞ്ചരിക്കരുതെന്നോ മററനുഭവങ്ങൾ വർണ്ണിക്കരുതെന്നോ വിധിയൊന്നുമില്ല. ഇത്ര മനോഹരമായ ഒരു കാവ്യരീതിയെ പരിഷ്കരിച്ചു നടപ്പിൽ വരുത്തുന്നതിനാണ്, ഉപേക്ഷിക്കുന്നതിനല്ല, നാം ശ്രമിക്കേണ്ടത്.

ഇന്നത്തെ വായനക്കാക്ക് അത്ര പരിചിതമായിരിക്കില്ല ഭാണം: ഒരൈമ്പതു വഷങ്ങൾക്കുമുമ്പേ പുറത്തു വന്ന മഹിഷമംഗലഭാണതജ്ജമ ഇപ്പോൾ ഒരേടത്തും കാണുന്നില്ല; വെണ്മണിയുടെ കാമതിലകം ഭാണം അ

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പൂർണ്ണവും ഗദ്യരഹിതവുമാണ്; കൊച്ചുണ്ണിത്തമ്പുരാന്റെ സോമതിലകം ഭാണം അച്ചടിച്ചിട്ടേ ഇല്ലെന്നു തോന്നുന്നു. നമ്മുടെ ഈ ഭാണദുർഭിക്ഷം വിചാരിച്ചിട്ടുകൂടിയാണ്, കർപ്പൂരചരിതം തർജ്ജമചെയ്യാൻ മഹാകവിയെ ഞാൻ പ്രേരിപ്പിച്ചത്.

വള്ളത്തോളിന്റെ തർജ്ജമയെപ്പററി ഞാൻ എന്തു പറയാനാണ്? അതിന്റെ സാരസ്യം മലയാളികൾ വായിച്ചുതന്നേ മനസ്സിലാക്കേണ്ടതാണ്. വത്സരാജനെ കേരളീയൎക്ക് പരിചയപ്പെടുത്തണമെന്നു മാത്രമേ ഈ മുഖവുരകൊണ്ടു ഞാൻ ഉദ്ദേശിക്കുന്നുള്ളൂ.

ബിക്കനേർ,
3—11—1945.

കേ. എം. പണിക്കർ.

മഹാമാത്യവത്സരാജരചിതം

കർപ്പൂരചരിതഭാണം.

'തന്നേക്കാം തവ ധൂർത്ത, ദ്യൂതപണമാ-
മാലിംഗനം, തോററ ഞാൻ;
നിന്നിമ്മട്ടഴറാക്കു,തിന്നവധിയായ്
നൂറില്ലയോ രാപ്പകൽ?'
എന്നായ്ഗ്ഗൌരി കഥിക്കെ, രാത്രിദിനകൃ-
ത്തേജോക്ഷിയുഗ്മത്തെയോ-
ന്നൊന്നായാശ്ശു മിഴിച്ചു ചിമ്മിയരുളും
ശർവൻ നമുക്കാശ്രയം! ൧

അത്രയുമല്ല —

പോരേറും സഖിമാർ ചിരിക്കെയൊളിക-
ണ്ണിട്ടിട്ടു മെല്ലെത്തട്ട-
ത്തോ,രോ ചുക്കിണിയേറിലും റണ പറ-
ഞ്ഞെണ്ണും, കവിക്കും സ്ഥലം;

---

൧. ധൂർത്ത=ഹേ ദ്യൂതകളിക്കാര. പണം=പണയം; തോററ ആൾ ജയിച്ച ആളെ കെട്ടിപ്പുണരണമെന്നായിരുന്നു പന്തയം. രാത്രി......യുഗ്മത്തെ=രാത്രിയേയും പകലിനേയും ഉണ്ടാക്കുന്ന തേജസ്സുകളാ(ചന്ദ്രസൂർയ്യന്മാരാ)കുന്ന ഇരുകണ്ണുകളെ; ചന്ദ്രനും സൂർയ്യനുമത്രേ ശിവന്റെ വാമദക്ഷിണനേത്രങ്ങൾ. ആശു=വേഗേന; നൂറു ദിവസം ക്ഷണേന കഴിയാൻ. ശർവൻ=ശിവൻ.

൨. പോർ—ദ്യൂതകളിയിൽ നൈപുണ്യം. സ്ഥലം കവിക്കും—ദ്യൂതകരു കള്ളികടത്തിവെക്കും. ഈ രീതിക്ക്=ഇപ്രകാരം. ചേതം പോലെ—അഭീഷ്ടസിദ്ധിക്കുതകുമാറ്

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഈ രീതിക്കു, കഴുത്തു പുല്കൽ പണമാം
ച്ചൂതാടലിൽദ്ദേവിയെ-
ച്ചേരുംപോലെ ചതിക്കുമീശനുടെയ-
ക്കള്ളക്കളിക്കായ്ത്തൊഴാം! ൨

[നാന്ദ്യന്തത്തിൽ സൂത്രധാരൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.

സൂത്രധാരൻ:—(ഹൎഷത്തോടെ) എയ്, ഇന്നു ശിവന്റെ എഴുന്നള്ളത്തുമഹോത്സവത്തിന്നു വന്നുചേൎന്നിരിക്കുന്ന വിദഗ്ദ്ധസാമാജികന്മാർ, * കാലഞ്ജരാധിപനായ ശ്രീപരമൎദ്ദിമഹാരാജാവുതിരുമേനിയുടെ അമാത്യനായ വത്സരാജകവിയാൽ നിൎമ്മിക്കപ്പെട്ട കൎപ്പൂരചരിതമെന്ന ഭാണം അഭിനയിപ്പാൻ എന്നോടാജ്ഞാപിച്ചിരിക്കുന്നു. ഒരൊററപ്പാത്രത്താൽ പ്രയോഗിക്കപ്പെടേണ്ടുന്നതായ ഇത് അഭിനയിക്കുന്നതിൽ നല്ല അഭ്യാസം കഴിച്ചിട്ടുള്ളവനാണ്, എന്റെ അനുജൻ; പൂൎവ്വരംഗപൂജയേ ഞാൻ ചെയ്യേണ്ടതുള്ളൂ. (എല്ലാദിക്കുകളും നോക്കിയിട്ട്) എയ്, ഇതാ, അഭിനയത്തിന്നു പററിയ പ്രകൃതിസുന്ദരമായ പ്രഭാതസമയം വന്നെത്തിക്കഴിഞ്ഞു. ഇപ്പോൾ—

മാരപ്പോരു തുടൎന്ന ദമ്പതികളെ-
പ്പേൎത്തും സഹായിക്കലാം
നേരംപോക്കിലുറങ്ങിടാതെ സരസം
രാ തീൎന്ന കാമന്നഹോ,

---

* കാലഞ്ജരം—ദേശനാമം.

൩. രാ തീൎന്ന=രാത്രി കഴിഞ്ഞുപോയ. കപാണം=കിലുക്കം. കിമപി=തെല്ലും.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

കൊട്ടാരങ്ങളിൽനിന്നു പോന്ന ഗണിക-
പ്പെണ്ണുങ്ങൾതൻ കാൽത്തള-
ക്വാണംമൂല,മുഷസ്സിലും കിമപി കി-
ട്ടുന്നീലുറങ്ങാൻ തരം! ൩

അത്രമാത്രമല്ല—

മന്ദായിതപ്രതിഭനാം പ്രതിനായകന്റെ—
ചന്ദ്രന്റെ—ലക്ഷ്മിയെ വിരഞ്ഞു പറിച്ചടക്കി,
രാവായ ശംഭളിയെയങ്ങകലത്തു പോക്കി,
ദ്യോവായ വേശ്യയോടു ചേർന്നു, ദിനേശധൂർത്തൻ! ൪

(ആകാശത്തു ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

* മാരിഷ, താൻ എന്തു പറയുന്നു, 'ആയി, എന്താണീ അനുചിതം പറയുന്നത്? ദേവാസുരപൂജനീയപാദസ്പൃശ്നായ സൂര്യഭഗവാൻ എവിടെ? ലോകത്തെയൊക്കെ കള്ളത്തരംകൊണ്ടു വഞ്ചിക്കുന്ന ചൂതാടി എവിടെ?' എന്നോ? (ഭയത്തോടേ) നിർത്തു, നിർത്തു, ഉറക്കെപ്പറയല്ല. താൻ കേട്ടിട്ടില്ലേയോ?

---

൪. മന്ദായിതപ്രതിഭൻ=പ്രതിഭ (പ്രഭ, ബുദ്ധി) മങ്ങിച്ചവൻ. ലക്ഷ്മി=ശോഭ, സമ്പത്ത്. പറിച്ചടക്കി=തട്ടിപ്പറിച്ച് ശംഭളി—കാമികൾക്കു തേവിടിശ്ശികളെ ഏല്പിച്ചുകൊടുത്തു പണം വാങ്ങുന്നവൾ. ദ്യോവ്=ആകാശം. ദിനേശധൂർത്തൻ=സൂര്യനാകുന്ന ചൂതുകളിക്കാരൻ. ഇതിൽ ഇതിവൃത്തം സൂചിതം.

* മാരിഷ എന്നാണ്, സൂത്രധാരൻ തന്റെ കീഴിലുള്ള നടനെ വിളിക്കുക. പാദശബ്ദത്തിനു രശ്മി എന്നും കാൽ എന്നും രണ്ടർത്ഥം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

സൂക്ഷിച്ചു ചൊല്ലുക പകൽ;
വയ്യ,തും വയ്യ രാത്രിയിൽ:
വടേ വരരുചിയ്ക്കൊപ്പം
നടക്കും ധൂർത്തപുംഗവർ! ൧

താൻ എന്തുപറയുന്നു, 'എന്നെ പേടിപ്പിയ്ക്കുകയാണോ? എനിയ്ക്കു ചൂതാടിയെ പേടിയില്ല.' എന്നോ?

(അണിയറയിൽ)

എടാ, കാമ്പില്ലാത്ത മേനിക്കാര, നില്ലു, നില്ല്!
മേവുന്നൂ സാഗരത്തിന്നടിയിൽ, മധുഹരൻ
ലക്ഷ്മിയെച്ചേർത്തുപുല്കി;-
ത്തൂവെള്ളിക്കുന്നിൽ വാഴുന്നിതു, നിധിനിവഹം
കയ്യടക്കി ധനേശൻ;
ദേവേന്ദ്രൻ കല്പവൃക്ഷപ്രഭൃതികളെ മഹാ-
മേരുവിൻമീതെ വെച്ചാൻ—
ഏവം പേടിപ്പു ചൂതാടികളെയമരരും;
പിന്നെയോ, സാധുമർത്ത്യൻ! ൨

---

൧. അതും വയ്യ—രാത്രിയിൽ കരുതിത്തന്നെയും സംസാരിച്ചുകൂടാ. ശാപംമൂലം പിശാചായിത്തീൎന്ന് ഒരു പേരാലിന്മേൽ നിവസിച്ച സ്നേഹിതനെ കാണ്മാൻ വരരുചി രാത്രികാലങ്ങളിൽ ആ പേരാലിന്നടുക്കൽ ഗൂഢമായി ചെന്നിരുന്നുപോൽ. കഥാസരിത്സാഗരത്തിലെ ഈ ഐതിഹ്യമാണ്, 'വടേ(=പേരാലിൽ) വരരുചിയ്ക്കൊപ്പം' എന്ന ഉപമയുടെ ആസ്പദം.

൨. മധുഹരൻ=വിഷ്ണു. ധനേശൻ=വൈശ്രവണൻ. കല്പ......കളെ=കല്പകവൃക്ഷം മുതലായ ദിവ്യവിഭൂതികളെ. മഹാമേരുവിന്റെ മുകളിലത്രേ, സ്വൎഗ്ഗം. പിന്നെയോ—പേടിയ്ക്കാതിരിയ്ക്കുന്നു. വിഷ്ണു ലക്ഷ്മിയെയുംകൊണ്ടുപോയി സമുദ്രാന്തൎഭാഗത്തു പാൎക്കുന്നതും മററും ചൂതാടികളെപ്പേടിയ്ക്കുയാലാണെന്നു കല്പനം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

സൂത്രധാരൻ:—(കേട്ടിട്ട്) എയ്, ഇതാ, കപ്പൂരകനെന്ന ചൂതുകളിക്കാരൻ ശ്രുണ്ഠിയെടുത്ത് ഇങ്ങോട്ടു വരുന്നു; അതിനാൽ, ഇവിടെ നിന്നുകൂടാ.

(എന്നു, പോയി.)

പ്രസ്താവന കഴിഞ്ഞു.

(അനന്തരം കപ്പൂരകൻ പ്രവേശിക്കുന്നു.)

കപ്പൂരകൻ:—(ക്രോധത്തോടെ) എടാ, മാരിഷ, സവലോകങ്ങൾക്കും * കാമധേനുവായ മായാവിദ്യയെ ദുഷിക്കുന്ന നിൻെറ നാവു പിളരാതിരുന്നതെങ്ങിനെ? നോക്ക്, എടാ, നോക്ക്:

എന്മട്ടു കൊന്നരുളി ബാലിയെ രാമഭദ്രൻ?
എന്മട്ടു തീയെതിരഹല്യയെ നേടിയിന്ദ്രൻ?
എന്മട്ടടക്കി ബലിയെബ്ഭഗവാൻ? അടപ്പു
കമ്മത്തിനെന്തു, കപടത്തൊഴിലില്ലയെങ്കിൽ! ൧

അഥവാ, ഞാൻ ദുജ്ജനത്തിൻെറ പ്രലാപം നിൎത്താൻ കിണഞ്ഞതു മതി. ഇനി, തോററ വകക്കു വഴി പറയാൻ ചൂതുകളിപ്പുരയിലേക്കുതന്നെ പോകാം. എന്തുകൊണ്ടെന്നാൽ—

---

* അഭീഷ്ടങ്ങളെയെല്ലാം നല്കുന്ന എന്നു സാരം.

൧. നേടി=വശപ്പെടുത്തി. ബലി=മാബലി. ഭഗവാൻ—വിഷ്ണു. അടപ്പു.....എങ്കിൽ—അടച്ചുവെക്കുമെന്നോ, കമ്മത്തിന്നു കേടു പററിപ്പോകും!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ചൂതാട്ടമില്ലാത്തവനും
വേശ്യാസ്ത്രീവിമുഖനുമേ
ഉണ്ടെന്നിരിക്കിലും വിത്തം
സ്വപ്നവിത്തോപമം ദ്ധ്രുവം! വ്വ

(ആകാശത്തു ലക്ഷ്യംവെച്ച്)

സ്നേഹിത, ചന്ദനക, നില്ക്കു, നില്ക്കൂ; ഞാനും പോരാം. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "ഏഴെട്ടുനാളായി ചൂതുകളി വിട്ടിരിയ്ക്കുന്ന ഭവാൻെറ മുഖത്തു നോക്കില്ല" എന്നോ? (പുഞ്ചിരിയിട്ട്) മതി, കാശില്ലാത്ത എൻെറ കുററം കുത്തിപ്പൊക്കിയത്. പണത്തിടുക്കം, പതിവു തെററിച്ചാൽ ചീത്തയാണല്ലോ. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "ഹൃദയം വിലാസവതിയ്ക്കു കൊടുത്തതിനാൽ അങ്ങേയ്ക്ക് ഒന്നും തോന്നാതായി!" എന്നോ? (ചിരിച്ചിട്ട്) സ്നേഹിതൻ എന്നെ അറിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു; ശരിതന്നെയാണിത്:

സർവനാളിലുമഭംഗമായനുഭവിയ്ക്കിലും
 പുതുമ തോന്നുമാ-
റവ്യളീകമധുരങ്ങളാം, രുചിരഗാത്രിതൻ
 പ്രണയലീലകൾ;

വ്വ. സ്വപ്നവിത്തോപമം=സ്വപ്നത്തിൽ കണ്ട ധനത്തിനു തുല്യം. ധനത്തിൻെറ പ്രയോജനം, ചൂതുകളിയും വേശ്യാസംഗമവുംതന്നെ എന്നു സമർത്ഥിയ്ക്കുന്നു.

൯. അവ്യളീകമധുരങ്ങൾ=നിർവ്യാജമനോജ്ഞങ്ങൾ. നിർവി... ...പൂർവം=നിശ്ചലധ്യാനത്തോടേ. സുവ്യവസ്ഥിതി=സ്ഥൈര്യം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

നിർവ്വികല്പകസമാധിപൂർവ്വമവയെ സ്മരി-
പ്പതുനിമിത്തമായ്-
സ്സുവ്യവസ്ഥിതി വഹിപ്പതില്ല കരൾ, മററു ജോ-
ലികളിലൊന്നിലും! ൯

(എന്നു, ചൊല്ലിക്കൊണ്ടു നില്ക്കുന്നു.)

(ആകാശത്തു ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

എൻെറ സ്നേഹിതൻ ഇപ്രകാരം പറയുന്നു:—“എനിക്കു തുലോം കൌതുകമുണ്ട്, ആ പ്രണയലീലകൾ കേൾപ്പാൻ: അവ, സർവ്വലോകത്തേയും മയക്കുന്ന ഭവാനെപ്പോലും മയക്കിക്കളഞ്ഞുവല്ലോ.” (മന്ദസ്മിതത്തോടേ) പറയാം, സ്നേഹിതൻ എന്നെ ഒരു സുന്ദരവിഡ്ഢിയാണെന്നു കരുതില്ലെങ്കിൽ: ഒരു ദിവസം, ഞാൻ പ്രണയകലഹത്താൽ മാളികയുടെ മുകളിൽ ഒളിച്ചിരുന്നപ്പോൾ, കനത്ത * അരതിമൂലം ഉറക്കം വരാഞ്ഞ അവൾ ഒരു ഗാഥ ചൊല്ലുകയുണ്ടായി; അതിതാ, എൻെറ മനസ്സിൽ കൊത്തിയിട്ടതുപോലെ കിടക്കുന്നു:

‘ചിതപ്പെടുകില്ലകിതവനിൽത്തെല്ലു,-
മിതരഭൂതികളുടെ പെരുമാററം;
കിനാവിങ്കൽക്കൊണ്ടുവരികായാളെ നീ;
കനിവിതിൽത്തോന്നാതിരിയ്ക്കൊലാ നിദ്രേ!’ ൧൦

---

* അരതി=ഒന്നിലും താല്പര്യമില്ലായ്മ; മദനാവസ്ഥകളിലൊന്ന്.

൧൦. കിതവൻ=ചൂതുകളിക്കാരൻ. ‘നീ തന്നെ ദൂതിയായിച്ചമഞ്ഞ്, അയാളെ സ്വപ്നത്തിൽ കൊണ്ടുവന്നു തരിക’ എന്നു നിദ്രയോടു പ്രാർത്ഥിക്കുന്നു. വൃത്തം, അന്നനട.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

(ഇരുന്ന്, അപ്രകാരമൊക്കെ അരതി നടിക്കുന്നു.)

(വീണ്ടും ആകാശത്തു ചെവികൊടുത്തിട്ട്)

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "എന്തിനാണ്, ഈ വീണ കക്ഷത്തു വെച്ചിരിക്കുന്നത്?" എന്നോ? സദാ അവളുടെ മടിയിൽ ഓമനിക്കപ്പെട്ടതാണിത്; അതിനാൽ ഇതെന്നെ സന്തോഷിപ്പിച്ചുപോരുന്നു. ഈ വീണ മീട്ടിയാണ്, അവൾ പാർവ്വതീഭഗവതിയെ ഭജിക്കുക; എതിരാളികളുടെ മുമ്പിൽവെച്ചുപോലും, വ്യാജേന എന്റെ പേരുൾപ്പെട്ട പാട്ടു പാടാറുണ്ട്.

(എന്നു വീണ കാണിക്കുന്നു.)

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു; "ആ പാട്ടുതന്നെ ഒന്നു പാടു" എന്നോ? എന്റെ സ്നേഹിതൻ കേട്ടുകൊള്ളുക.

'സ്മരനൊടു നൽച്ചങ്ങാതവു-
മൊരു കുളിരേകുന്ന തിങ്കൾതന്നഴകും
തിരളും കർപ്പൂരമ്പിരി-
യരുതേ, ഹേ ദേവി, ഹരദയിതേ! ൧൧

(എന്നു, വീണ മീട്ടി, പലതരത്തിൽ പാടുന്നു.)

(ധ്യാനം നടിച്ചു, നെഞ്ഞത്തടിച്ചു, കൈ കടഞ്ഞിട്ട്)

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അങ്ങെന്താണ്, കണ്ണടച്ചു, മാറത്തടിക്കുകയും കൈ കടയുകയും ചെയ്യുന്നത്?" എന്നോ? (കണ്ണീരോടെ) സ്നേഹിത,

---

൧൧. സ്മര......തവും—കാമോദ്ദീപകതയെത്തെ ആസ്പദമാക്കിയുള്ള കല്പനം. കർപ്പൂരമ്പിരിയരുതേ എന്നേടത്തു കർപ്പൂരം എന്നും കർപ്പൂരൻ എന്നും പാഠഭേദം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

സഖിയെ നിയതമെന്നെപ്പോലിരിപ്പാൻ പഠിപ്പി-
ച്ചു,ടനവളോടുകൂടി ദ്യൂതകേളിക്കൊരുങ്ങി,
പണമുരുപരിരംഭം വെന്നുവെന്നിമ്പമാളും
സുമുഖിയെയൊളിവായ്നിന്നിനിയും കാണണം മേ! ൧൨

* ശാന്തം! അഥവാ, മരണംതന്നെയാണ്, അവളെ സ്മരിക്കൽ! (ക്ഷണനേരം ചിന്തിച്ചു, മേല്പോട്ടു നോക്കി, കണ്ണീർ വാർക്കുന്നു.)

(വീണ്ടും ആകാശത്തു ചെവി കൊടുത്തിട്ട്)

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അങ്ങെന്താണ്, പെട്ടെന്നു കണ്ണീരൊഴുകി കലുഷമുഖനായിത്തീർന്നത്?" എന്നോ? സ്നേഹിത, പ്രണയകലഹപശ്ചാത്താപത്താൽ വിവശയായി നിലാവത്തു കൊണ്ടുപോകപ്പെട്ട അവൾ എന്നെ സ്വയമേ പ്രേമംകൊണ്ടു കൃതാർത്ഥനാക്കിയത് എവിടെവെച്ചോ, ആ മാളികമുകൾഭാഗം ഇപ്പോൾ എന്റെ മുമ്പിൽ കാണുന്നതായി തോന്നുന്നു! മുമ്പേ, അവിടെ കർപ്പൂരപ്പൊടി കനത്തിൽ പരത്തിയ പളുങ്കുകല്ലിന്മേൽ പള്ളികൊണ്ടിരുന്ന അവൾ സഖിമാരോടായി ഞാൻ കേൾക്കേ, ചന്ദ്രനെക്കുറിച്ച് ഇങ്ങിനെ പറകയുണ്ടായി:—

---

൧൨. നിയ.....പ്പിച്ച്—സർവ്വഥാ എന്നെ അനുകരിപ്പാൻ ശീലിപ്പിച്ച്. ദ്യൂതകേളി=ചൂതുകളി. ഉരുപരിരംഭം=ദൃഢാലിംഗനം; അതാകുന്ന പണം(=പണയം) വെന്നുവെന്ന്=ജയിച്ചു നേടിനേടി.

* അമംഗളം ശമിക്കട്ടെ! അക്കഥയൊക്കെ ഓർക്കുക എന്നതു മരണം പോലെ വേദനാജനകമാകുന്നു.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

'തിയ്യുണ്ടു നേർക്കിസ്സശിമണ്ഡലത്തിൽ,-
ക്കളങ്കമാകും പുകകൊണ്ടുറയ്ക്കാം;
ഇല്ലെങ്കിലെവ്വണ്ണ,മിതിൻ കതിർച്ചാ-
ത്തിതൂൽക്കടജ്വാലകളെപ്പടർത്തും?' ൫൩

എന്നാൽ, ഞാൻ അവളുടെ അടുക്കൽത്തന്നേ അതു കേട്ടില്ലെന്നു നടിച്ചു നിന്നതേ ഉള്ളു. അതിനാൽ, അവൾ സ്വയമേ ലജ്ജ വിട്ടെഴുന്നേററു് എന്നെ വശപ്പെടുത്തുകയാണുണ്ടായതു്:—

'ഇഷ്ടംപോലെ ചിരിച്ചിടട്ടെ, കരവും
കൊട്ടിസ്സഖിയ്ക്കാളിമാർ;
വിട്ടേൻ മാനപടത്തെ,യിങ്ങു തൊഴുതേൻ,
കൊണ്ടേനിളപ്പത്തെയും;
ശിഷ്ടാത്മൻ, ഹൃദി താങ്കളാൽ ഖചിതമാം
നാനാപരാധാത്തിമു-
ള്ളൊട്ടുക്കുന്നുകഴിഞ്ഞു മേ, വിധുവിനെ-
ച്ചുംബിച്ചു കൽ കാണുകയാൽ! ൫൪

(ആകാശത്തു ചെവികൊടുത്തു ശങ്കയോടെ)

എന്താണു് പ്രിയസ്നേഹിതൻ ചിരിയ്ക്കുന്നതു്? എന്നെ പരിഹസിയ്ക്കയല്ലല്ലോ! താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു,

---

൫൩. നേക്കു്=ശരിയ്ക്കു്; തീച്ചയായും. 'യത്ര ധൂമസ്തത്രാഗ്നിഃ'

൫൪. ആളിമാർ=തോഴിമാർ. മാനപടത്തെ=മാനം എന്ന വാക്കിനെ. ഇളപ്പം=ലഘുത്വം. ശിഷ്ടാത്മൻ=ഹേ സുന്ദരാകാര. ഖചിതം=തറയ്ക്കപ്പെട്ടതു്. നാനാ......മുള്ളു്=പലതരം അപരാധങ്ങൾമൂലം സംഭവിച്ച ദുഃഖമാകുന്ന മുള്ളു് (ശല്യം). വിധു=ചന്ദ്രൻ. കല്ലു (ചന്ദ്രകാന്തം)പോലും ചന്ദ്രനെ ചുംബിച്ചു് അലിയുന്നു!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

"പരസ്പരം ഇത്രയ്ക്കു കാമനെ കൃതാൎത്ഥനാക്കിയ അനുരാഗബന്ധമുണ്ടെങ്കിൽ, അങ്ങെന്തുകൊണ്ടാണ്, അവളുടെ ദൂതിയായിച്ചമഞ്ഞു കാൎയ്യദ്രവ്യവുമെടുത്തു പ്രതിനായകനായ് മഞ്ജീരകനെ ഇണക്കാൻ പോയതെന്ന്, എനിയ്ക്കു ചിരി പൊട്ടിപ്പോയി!" എന്നോ? സ്നേഹിത, ഇങ്ങിനെ പരിഹസിച്ചുകൂടാ, ഒരു * വിദേശീയനെ! കാൎയ്യോപദേഷ്ടാക്കൾ പറയുന്നതു താങ്കൾ കേട്ടിട്ടില്ലയോ?—

ഗൎവ്വോൎമ്മിയാൽക്കലുങ്ങാത്ത
കാൎയ്യദക്ഷൎക്കിളപ്പവും
മേലിൽ ശ്രേയസ്സിനായ്ത്തീൎന്നു
ചിലപ്പോൾക്കാമ്യമായ്വരും. ൧൭

അതിനാൽ, ഫലസിദ്ധിതന്നേ താങ്കളെ പ്രീതിപ്പെടുത്തിക്കൊള്ളും. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "എനിക്കു തുമലാം കൌതുകമുണ്ട്: അതിനാൽ, അങ്ങയുടെ വൃത്താന്തം വിസ്തരിച്ചു പറയുക." എന്നോ? എന്റെ സ്നേഹിതൻ കേട്ടുകൊള്ളുക: ഞാൻ മദനോദ്യാനത്തിൽ കൂട്ടരോടൊപ്പം കുടിയിലേപ്പെട്ടിരുന്ന മഞ്ജീരകന്റെ അടുക്കൽ ചെന്നെത്തി. (ചിരിച്ചിട്ട്) "തുടക്കത്തിൽ തന്നേ അങ്ങു ചിരിച്ചുമറിയുന്നതെന്താണ്?" എ

---

* വിദേശീയൻ—അപരിചിതൻ എന്നൎത്ഥത്തിൽ കളിയായി പറഞ്ഞതാണ്.

൧൭. ഗൎവ്വോൎമ്മി=ഗൎവ്വാകുന്ന തിര. കാൎയ്യദക്ഷർ=കൎമ്മനിപുണർ. മേലിൽ—നന്മയുണ്ടാകുമെന്നു കണ്ടാൽ കാൎയ്യജ്ഞന്മാർ ചിലപ്പോൾ താഴ്മയും കൈക്കൊണ്ടേക്കും; അതു പരിഹാസ്യമല്ല, ശ്ലാഘനീയമാണ്.

ന്നാണല്ലോ, താങ്കൾ ചോദിയ്ക്കുന്നത്. സ്നേഹിത, അയാളുടെ വേഷവും ചേഷ്ടകളും ഓർത്തതിനാൽ എനിയ്ക്കു വല്ലാതെ ചിരിവന്നു. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അത് എന്റെ മുമ്പിൽവെച്ച് അങ്ങുതന്നെ ഒന്നു കാണിയ്ക്കു" എന്നോ? ഞാൻ പറയാതിരിയ്ക്കുമോ, സ്നേഹിതനോട്?

കൌടില്യേന സദാ കുടമ്മ, പിശുനൻ
    പോലേ ചെവിപ്പാട്ടിലാം;
ക്കുടെക്കുടെയിരിംപു തട്ടിയ തുണി-
    യ്യൊപ്പം കൃശം മീശയും;
ആട്ടം പ്രൌഢ കണക്കതീവ തിരിയും
    പാഴ്ക്കത്തി കയ്യിൽ;-ക്കനം
ക്കൂട്ടം വെററിലയുണ്ട വായ്ക്കുടയിലും,
    വാഗ്രോധിരോഗോപമം!   ൧൬

തോററംചൊല്ലതുപോലെ, കണ്ണുമുടയും-
    മാറുച്ചമായ്പ്പാടലും,
മാത്തട്ടിങ്കലലച്ച കയ്യടികളാ-
    ലാ മദ്ദളംകൊട്ടലും,

---

൧൬. കൌടില്യേന=കൌടില്യം (=വളവ്, കളവ്) മൂലം. പിശുനൻ=ഏഷണിക്കാരൻ. അതീവ=ഏററവും; വളരെ. ആട്ടം പ്രൌഢ=പ്രഗല്ഭനെത്തകി വാഗ്രോ.....പമം=സംസാരിക്കാൻ വയ്യാതാകുന്ന ഒരു രോഗം പോലെ.

൧൭. തോററം—ഭൂതബാധയെയൊഴിപ്പിയ്ക്കാനും മററുമുള്ള ചില പാട്ടുകൾ. ഉടംപ്=ശരീരം. ഓമനനാഖപ്പാട്=പ്രിയപ്പെട്ട നഖക്ഷതങ്ങളുടെ പാട്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പേർത്തും പേർത്തുമുടംപിലോമനനഖ–
പ്പാടുകളുള്ളിടം നോക്കലും—
(അതൊക്കെ അഭിനയിച്ചു കാണിച്ചിട്ട്)
ചേർത്തോർപ്പിപ്പതിനേവനുള്ളു കഴിവാ,–
യാൾതൻ തനിഗ്ഗോഷ്ഠികൾ? ൨൬

അരികത്തുള്ള ചില കെട്ടുകുട്ടാളികളുടെ മേനികേറലിൽ ഞെളിഞ്ഞിരുന്ന അയാളോട് ഞാൻ 'ഉണർത്തിച്ചു.' (വിനയത്തോടെ) * 'ആര്യപുത്ര, മഞ്ജീരക, ഇവിടത്തെ അടുക്കലേക്ക് അമ്മ കലാവതി അയച്ചവളാണ്, ഞാൻ. അമ്മ പറഞ്ഞയച്ചിരിക്കുന്നു:— "മകനേ, മഞ്ജീരക, അങ്ങയുടെയാണ്, ഈ വിലാസവതി; ഞാനാരാണ്, ഇവളിൽ കനിയാൻ? എന്നാൽ ഇവൾ അങ്ങയുടെ വിരഹമാകുന്ന തീയിൽ വെന്തുപോയാൽ, എന്റെ ഏകപുത്രനായ അങ്ങേക്കു ദുഷ്പേർ വരുമല്ലോ എന്ന്, എന്റെ ഹൃദയം വിറക്കൊള്ളുന്നു. ഇപ്പോൾ—

ശിവശശികലപോലേ ക്ഷീണമായ് ചാരുഗാത്രം;
വ്യവസിതി സുഭഗാത്മൻ, വീർപ്പയപ്പൊന്നിൽമാത്രം;
തവ വിരഹഭരത്താലിത്ര വൈവശ്യമേന്തു–
ന്നിവളിലഴൽ, വിയോഗിദ്വേഷിയാം മന്മഥനും!" ൨൭

* നായകനെ നായിക ആര്യപുത്ര എന്നു വിളിക്കുന്നതുപോലെ, പരിജനങ്ങളും ആര്യപുത്ര എന്നു വിളിക്കുന്നു.

൨൭. ശിവശശികല=ശിവൻ ചൂടിയ ചന്ദ്രക്കല. വ്യവസിതി=വ്യാപാരം. സുഭഗാത്മൻ=ഹേ സുന്ദരാകാര. വീർപ്പുകളെ യാത്രയാക്കുക മാത്രമേ ഒരു ജോലിയുള്ളു. വിയോഗിദ്വേഷിയായ (വിരഹികളെ ദ്രോഹിക്കുന്നവനായ) കാമൻപോലും ഈ വിയോഗിനിയെക്കുറിച്ചു വ്യസനിക്കുന്നു!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അപ്പോഠം അയാഠം പറഞ്ഞു:— 'ഇങ്ങിനെതന്നെയാണ് അമ്മയുടെ മനസ്സ്; എന്നാൽ, ഹൃദയം കർപ്പൂരകനിൽ പതിഞ്ഞിരിക്കുന്ന വിലാസവതിക്കു ഞങ്ങളാരാണ്?' ഉടനേ ഞാൻ പറഞ്ഞു:— 'അല്ല, അങ്ങിനെയല്ല.' അതിന്നയാഠം പറകയാണ്:— 'ഭദ്രേ, പുതുതായി വന്നവളാകയാൽ ഭവതിക്കറിഞ്ഞുകൂടാ:

'ഇന്നെന്നോടു കലമ്പിയമ്മ; സുഖമെൻ-
    ദേഹത്തിനില്ലേതുമി-
ന്നി;-ന്നാട്ടത്തിന്നു തമ്പുരാൻെറ തിരുനീ-
    ട്ടുണ്ടി;-ന്നു നോൽമ്പാണു മേ'
എന്നെല്ലാം,മതിമാത്രനീരസതയാ-
    ലെന്നെപ്പുറന്തള്ളുവാ-
നൊന്നൊന്നായ്ബ്ബഹുയുക്തിയിൽപ്പുതുപുതു-
    വ്യാജങ്ങഠം ചൊല്ലോളവഠം! ൫൯

അത്രമാത്രമല്ല—

സല്ലാപം ഞാൻ തുടന്നാൽ,സ്വസഖികളൊടു മ-
    റ്റൊന്നു ചൊല്ലാനൊരുങ്ങും;
പല്ലാക്കൂതം പഴിക്കും, മമ സമഗുണനാ-
    മന്യനെപ്പേർത്തുപേർത്തും;

---

൫൯. തിരുനീട്ട് = ഉത്തരവ്.

൬൦. പല്ലാക്കൂതം = വിടന്ന (വളന്ന) ആക്കൂതത്തോടേ (അത്ഥഗത്തയോടേ); ഇലോം അത്ഥഗഭമാകംവണ്ണം. സമഗുണനൻ = തുല്യൻ. ആസ്യം = മുഖം. വിന.....ഗത്തിൽ = വിനയവും (പഠിച്ചറിവും) കലകളും

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

വല്ലാതാസ്യം ചുളിച്ചെ,ന്നടെ വിറയകലാ-
സംപ്രയോഗത്തിൽ മൌനം
കൊള്ളും; മുൻകുററമെല്ലാം വെളിയിലിടു;-മുറ-
ങ്ങുന്നമട്ടും നടിക്കും! ൨൦

എന്തിന്നേറെ? ഭവതി നേരേ കണ്ടിട്ടില്ലയോ, വിലാസവതിയുടെ കിടപ്പുമുറിയിൽ കർപ്പൂരകൻെറ ചിത്രപടം? അതിൽ ഇങ്ങനെ ഒരു ശ്ലോകം എഴുതിയിട്ടുണ്ട്:—

'കാലിൽപ്പാറിപ്പുലംപിക്കൊ-
ള്ളട്ടേ മഞ്ജീരകഞ്ചിരാൽ;
കർപ്പൂരന്തന്നെ, സർവാംഗ-
സംഗസൌഭാഗ്യഭാജനം!' ൨൧

അയാളുടെ പേരോടുള്ള സാമ്യത്താൽ പ്രീതിപ്പുണ്ട്, അവൾ തണുപ്പുകാലത്തുപോലും കർപ്പൂരം മേലൊക്കെ പൂശാറുമുണ്ട്!'

(ആകാശത്തു ചെവികൊടുത്തിട്ട്)

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അമ്പോ, അങ്ങയുടെ ഭാഗ്യം: തൻെറ സൌഭാഗ്യം എതിരാളിയുടെ മുഖത്തുനിന്നു കേട്ടുവല്ലോ!" എന്നോ? (ലജ്ജ നടിച്ച്) പ്രിയസ്നേഹിത, മുഴുവനും കേൾക്കു: അയാളുടെ വാക്കു കേട്ടിട്ടു

പ്രകാശിപ്പിയ്ക്കുമ്പോൾ. വെളിയിലിടും—സകലരും കേൾക്കെ എടുത്തെടുത്തു പറയും.

൨൧. മഞ്ജീരകഞ്ചിരാൽ എന്നേടത്തു മഞ്ജീരകം (=കാൽത്തള) എന്നും, മഞ്ജീരകൻ എന്നും പദച്ഛേദം; കർപ്പൂരന്തന്നെ എന്നേടത്തും കർപ്പൂരമെന്നും കർപ്പൂരനെന്നും പദച്ഛേദം. സർവാംഗങ്ങളിലും ചേരുക എന്ന സൌഭാഗ്യത്തിനു പാത്രം, കർപ്പൂരംതന്നെ, കർപ്പൂരൻതന്നെ!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ഞാൻ ചെവി പൊത്തിപ്പറഞ്ഞു:—'പിണക്കത്താലാണ്, ആര്യപുത്രൻ ഇങ്ങിനെ പറയുന്നത്; ഇതു സ്വപ്നത്തിൽപ്പോലും സംഭവിയ്ക്കുന്നതല്ല. ഇപ്പോളാകട്ടെ—

സുജനങ്ങളിൽവെച്ചസമാ-
കൃതിയാമിവിടുത്തെ വിഗ്രഹം തീരാൻ
അഭിവാഞ്ഛിയ്ക്കുകയാണവ-
ളതിരാഗത്താലനന്യചേഷ്ടിതയായ്!' ൨൨

താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അങ്ങ് ഇപ്പറഞ്ഞതിന്റെ * വിപരീതാർത്ഥം അയാൾക്കു മനസ്സിലായോ?" എന്നോ? (ചിരിച്ചിട്ട്) എവിടെ മനസ്സിലാകുന്നു? ഇങ്ങിനെയൊക്കെ പറഞ്ഞുപിടിപ്പിച്ചപ്പോൾ, അയാൾ സന്തുഷ്ടനായി, വെററില-ചന്ദനം-കോടിവസ്ത്രം മുതലായ കാഴ്ചദ്രവ്യം കൈക്കൊണ്ടു; എന്നോടു സസന്തോഷം ഉരിയാടുകയും ചെയ്തു:— 'ഭദ്രേ, പോയ്ക്കൊൾക, പോയ്ക്കൊൾക: നമ്മുടെ ഈ മോതിരം അടയാളമായിക്കാണിച്ചാൽ ഭവതിയ്ക്കു നമ്മുടെ ഗൃഹത്തിൽനിന്ന് ആയിരം $ ദീനാരം സമ്മാനമായിക്കിട്ടും; നാമും വന്നുകഴിഞ്ഞു.'

---

൨൨. സുജനങ്ങൾ=നല്ലവർ, സുന്ദരർ. അസമാകൃതി=നിസ്തുല്യരൂപൻ. വിഗ്രഹത്തിന്നു കലഹമെന്നും ദേഹമെന്നും രണ്ടർത്ഥം. തീരാൻ=ശമിയ്ക്കാൻ, അനുതിപ്പെടാൻ. അനന്യചേഷ്ടിത=മറെറാരു വ്യാപാരവുമില്ലാത്തവൾ.

* വിപരീതാർത്ഥം=വിഗ്രഹം തീരാൻ (മരിപ്പാൻ) എന്നുള്ളത്.

$ ഒരുതരം പൊൻനാണ്യം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

(സന്തോഷത്തോടേ) സ്നേഹിത, ചന്ദനക, കേൾക്ക, കേൾക്ക. ഇങ്ങനെയാണ് ഇതിൽ ഏപ്പാട്. ഇത്തരം യുക്തിയ്ക്ക്, ഇത്തരംതന്നെ ഫലം: * ഈ കെട്ട മഞ്ജീരകൻ ചന്ദ്രസേനാവേശ്യയുടെ മുതൽ മോഷ്ടിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു; എന്നിട്ടെന്താണ്, ഇയ്യാൾ അവളുടെ ചീനപ്പട്ടുമണിഞ്ഞു വെളിവായി പാതകളിൽ ചുററി നടക്കുന്നത്? ഇനി ഇയ്യാളെ രാജാവിൻെറ തുറുങ്കിലിട്ടടച്ചാൽ എന്തുള്ളു മറുകൈ? ഇയ്യാളുടെ മുതലുമൊക്കെ, ആരോ, വ്യാജേന മോതിരമാകുന്ന അടയാളം കാട്ടി അപഹരിച്ചുകളഞ്ഞു. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "ചന്ദ്രസേനാവേശ്യയുടെ മുതൽ കട്ടെടുത്തിട്ട്, ആ ചീനപ്പട്ടാണോ, അങ്ങു മഞ്ജീരകനു കള്ളക്കാഴ്ചദ്രവ്യത്തിൽ കൊടുത്തത്?" എന്നോ? (ഹഷത്തോടേ) സ്നേഹിത, അതേ. "കൊള്ളാം, സ്നേഹിത, കൊള്ളാം. എനിയ്ക്കു, ഭവാൻെറ സ്നേഹത്തിൻെറ ഫലം പകുതി കിട്ടി: അങ്ങു ചന്ദ്രസേനയുടെ മുതൽ മുച്ചൂടും കട്ടെടുത്തുവല്ലോ; ഹാർദത്തങ്കൽ ആസക്തയായ ആ ദുഷ്ടത്തിയാണ്, എന്നെ പാപ്പരാക്കിത്തീർത്തത്! ഹാരദത്തനെ വല്ല കഷ്ടപ്പാടിലും ചാടിയ്ക്കുകക്കൂടിച്ചെയ്താൽ, ഫലം മുഴുവനുമായി എന്നു പറയാം." എന്നാണ

---

* മഞ്ജീരകൻ ചന്ദ്രസേനയുടെ ചീനപ്പട്ടുടുത്തു നടക്കുമ്പോൾ ആളുകൾ പറയും, അയാളാണ് ചന്ദ്രസേനാധനമോഷകനെന്ന്; അയാൾ കാരാഗൃഹത്തിലാക്കപ്പെടുകയും ചെയ്യും. ആരോ—ദൂതീവേഷച്ഛന്നനായ കപ്പൂരകൻ തന്നെയാണ്, അംഗുലീയാഭിജ്ഞാനത്താൽ മഞ്ജീരകൻെറ ധനമൊക്കെ അപഹരിച്ചതെന്ന വാസ്തവം ആളുകൾ അറിയുകയില്ലല്ലോ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ല്ലോ, താങ്കൾ പറയുന്നത്. സ്നേഹിതൻ, ഇത്തിരി കൂടി കാത്തിരിക്കു; അതും സാധിച്ച മട്ടിലായി. "അ ങ്ങേഅററത്തെസ്സന്തോഷമാണല്ലോ, ഇത്; അതി നാൽ, ചന്ദ്രസേനയുടെ മുതൽ മോഷ്ടിച്ചതെങ്ങിനെ യെന്നു, വിസ്തരിച്ചു പറയു." എന്നാണല്ലോ, താങ്കൾ പറയുന്നത്. എൻെറ സ്നേഹിതൻ കേട്ടുകൊള്ളുക: അവൾക്ക ഞാൻ ഹാരദത്തൻെറ മുത്തുമാല കൊണ്ടു കൊടുത്തു, പറഞ്ഞു:— 'കൊച്ചമ്മയ്ക്കു വലിയ ഭാഗ്യം! ഹാരദത്തനെജമാൻ എല്ലാച്ചൂതാടികളുടേയും മുത ലൊക്കെ ചൂതുകളിയിൽ ജയിച്ചു നേടിയിരിക്കുന്നു; ഈ ശുഭവാൎത്ത കൊച്ചമ്മയെ അറിയിക്കാൻ അയച്ചി രിക്കുയാണെന്നെ.' അപ്പോൾ അവൾ—

'ഇതെന്തു,മൃതവാപിയിൽസ്സരസമായി
നീരാടലോ?
വസന്തഭഗവാൻ ചൊരിഞ്ഞതരുൾകയോ
മലൎത്തേനിനെ?
നിശേശനുടെ രാജധാനിയിലണഞ്ഞിതോ
ഞാനി?'_തേ
നിനച്ചു, ഹൃദി മുത്തുമാലികയണിഞ്ഞു
മുഗ്ദ്ധാക്ഷിയാൾ! ൨൩

ഹാരമേ വന്നിട്ടുള്ളു എങ്കിലും, ഹാരദത്തൻ വന്നാലെ ന്നപോലെ ഒരു മഹോത്സവവും ആ ഗൃഹത്തിൽ ന

൨൩. വാപി=കുളം. നിശേശൻ=ചന്ദ്രൻ. ഇതേ=ഇപ്രകാരംത ന്നെ. ഹൃദി എന്നതിന്ന മനസ്സിൽ എന്നും, മാറത്ത് എന്നും അൎത്ഥമെ ടുക്കാം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ടന്നു. അവളുടെ അമ്മ മായാവതി എന്നോടു പറഞ്ഞു:— 'ഉണ്ണി, ഉണ്ണി, നമ്മുടെ പരിജനങ്ങൾ ഇന്നു കുടിച്ചു കുഴഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു; നമ്മുടെ ഈ മുതലൊക്കെ നിന്റേതുതന്നെയാണ്. കരുതൽ വേണം.' ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു:—'ഇതിൽ സംശയമൊന്നുമില്ല; ഞാൻ കരുതിത്തന്നെ ഇരുന്നുകൊള്ളാം.'

പിന്നീടു, പരിജനങ്ങൾ മത്തുപിടിച്ചുറങ്ങിയപ്പോൾ അനാഥപ്രായമായിത്തീൎന്ന ആ വീട്ടിലെ മുതലൊക്കെ യഥേഷ്ടം കൈക്കലാക്കി ഞാൻ പുറത്തെയ്ക്കു പോന്നു. സ്നേഹിത, ചന്ദനക, "അങ്ങ് എന്റെ എതിരാളിയായ ഘാദരത്തന്റെ ദാസ്യം അനുഷ്ഠിച്ചതെന്തുകൊണ്ട്?" എന്നിങ്ങിനെ, അരിശംകൊള്ളുകയാണോ, താങ്കൾ? കോപിയ്ക്കേണ്ടാ, കോപിയ്ക്കേണ്ടാ: അല്ല, അയാളുടെ ദാസനായിട്ടല്ല, ഞാൻ ഇതു ചെയ്തത്. കേൾക്ക, കേൾക്ക. (പരിഹാസത്തോടെ) താങ്കൾക്കറിയാം:

എച്ചേച്ചു തുന്നിയ പഴന്തുണിയൊന്നു ചുററാൻ,
തോളിൽപ്പിണച്ച ഭുജയുഗമൊരുത്തരീയം,
ക്രോധേന ചോക്കയുടെ വെൺചൊടിയുണ്ണലെന്നി-
സ്സമ്മാനമല്ലി മമ തന്നതു ചൂതുമൂപ്പൻ! ൨൪

---

൨൪. ഉത്തരീയം=തോൾവസ്ത്രം. തോററതിൽ ഈററപിടിച്ച്, ചൂതിനു വരയ്ക്കുന്ന ചോക്കമേൽ കടിയ്ക്കുന്നതിനെയായിരിയ്ക്കുമോ, അധരാസ്വാദമായി കല്പിച്ചിരിയ്ക്കുന്നത്? ചൂതുമൂപ്പൻ=ദ്യൂതാദ്ധ്യക്ഷൻ; അയാൾ എന്നെ ഉടുവസ്ത്രംപോലുമില്ലാത്തവനാക്കി എന്നതു താങ്കൾക്കറിയാമല്ലോ.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അതേ വേഷത്തോടേ ഞാൻ മാണിഭദ്രക്ഷേത്രത്തിൽ പോയി. താങ്കഠം എന്തു പറയുന്നു, "ഒരു ചൂതാടിയായ അങ്ങയ്ക്കു മാണിഭദ്രനെക്കൊണ്ടെന്തുള്ളൂ?" എന്നോ? സ്നേഹിത, ഇങ്ങിനെ പറയരുത്.

ഹരന്റെ മറെറാരാകാര-
മരിഖണ്ഡനപണ്ഡിതൻ,
ഭദ്രം നമുക്ക വാഴ്ത്തിപ്പൂ
മാണിഭദ്രനനാരതം. ൨൫

എന്നിട്ടു, ദാരിദ്ര്യസന്തപ്തനായ ഞാൻ മാണിഭദ്രഭഗവാനെ ശകാരിച്ചു:—

'വട്ടങ്ങളേറെ വഴിപാടിനൊരുക്കിവെപ്പാൻ
നട്ടംതിരിച്ചു,മൊരുപാടു ധനം പിടുങ്ങും;
ആശാഖ്യമായ കയറിൻ പിരിയും മുറുക്കം;
വിശ്വംമിരട്ടികളനാരതമീശ്വരന്മാർ! ൨൬

അതിനാൽ, മുമ്പേത്തെ വഴിപാടുകഠം എനിയ്ക്കു തിരിയേ തന്നേയ്ക്കു. മാണിഭദ്ര, എന്റെ ഭക്തി ഭവാൻ കണ്ടിരിയ്ക്കുന്നുവല്ലോ; ഇനി, അഭക്തിയും കാണാം!' എന്നിങ്ങിനെ പരുഷം പറഞ്ഞു ഞാൻ കുത്തിയിരുന്നപ്പോഠം—(അദ്ധോക്തിയാൽ, ചൂട്ടു നെടുവീർപ്പിട്ടു വൈവശ്യം നടിയ്ക്കുന്നു.) സ്നേഹിത, ചന്ദനക, താ

൨൫. അരി......ണ്ഡിതൻ=ശത്രുസംഹാരകശലൻ; ശിവന്റെ മറെറാരു സ്വരൂപമാണ് മാണിഭദ്രൻ എന്ന് ഈ വിശേഷണംകൊണ്ടു സമത്ഥിയ്ക്കുന്നു. ഭദ്രം=മംഗളം.

൨൬. ആശാഖ്യം=ആശ എന്നു പേരോടുകൂടിയത്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "എന്താണ്, ഭവാൻതന്നേ ഇങ്ങിനെ വിവശനായിത്തീന്നതു്?" എന്നോ? സ്നേഹിത, ആ സ്ഥിതി ഓക്കുന്നതുപോലും അതിദാരുണമാണ്:

അണഞ്ഞൂ, രാഗങ്ങൾക്കരിയ മുരടാം
സാന്ധ്യസമയം;
പടന്നൂ, ചെലുററാ മധുരമധുസൌ-
രഭ്യവിഭവം;
പുറപ്പെട്ടു താനേ, പ്രകൃതിസുഭഗം
പാട്ടു തരുണ-
ക്കു്-നിശ്ശേ ചാരത്തായ്, ശമനനഗര-
ദ്വാസ്ഥവിളികൾ! ൨൯

അപ്പോൾ ഒരാൾ ഹഷത്തോടേ വന്നെത്തി മാണിഭദ്രഭഗവാനോടു പ്രാത്ഥിച്ചു:—'ഭഗവാനേ, മാണിഭദ്ര, നിന്തിരുവടിയ്ക്കു നമസ്കാരം! ഇതൊക്കെയും നിന്തിരുവടിയുടെ മഹിമതന്നെ: എന്റെ എജമാൻ ധാരദത്തൻ ചൂതുകളിയിൽ * ജയലക്ഷ്മിയുടെ പ്രിയതമനായിച്ചമഞ്ഞിരിയ്ക്കുന്നു; അതിനാൽ, ഈ വഴിപാടു സ്വീകരിയ്ക്കുക! എന്റെ അനുജൻ—മറുനാട്ടിൽ

---

൨൯. സാന്ധ്യസമയം=സന്ധ്യാകാലം. മധു......ഭവം=മധുരങ്ങളായ മദ്യങ്ങളുടെ സൌരഭ്യസമൃദ്ധി. തരുണർ=യുവസ്ത്രീപുരുഷന്മാർ. ശമ......ളികൾ=യമപുരിയിലെ ദ്വാരപാലന്റെ വിളികൾ; മരണം സമീപിച്ചതായി തോന്നി. കാരണം, ആ സന്ധ്യാകാലത്തിന്റെ ഉദ്ദീപകത്വവും, വിലാസവതീവിരഹതാപവും.

* വിജയം നേടിയിരിയ്ക്കുന്നു.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പോയ്ക്കളഞ്ഞ നിപുണകൻ — തിരിച്ചെത്തുകകൂടി ചെയ്താൽ, ചതുരകനെന്ന ഞാൻ സവ്സ്വംകൊണ്ടും നിന്തിരുവടിയെ പ്രസാദിപ്പിച്ചുകൊള്ളാം!'

ഇതു കേട്ടിട്ട്, 'ഇയ്യാളിൽനിന്നു വല്ല ദുഃഖനിവൃത്തിയും എനിയ്ക്കുണ്ടാകാ'മെന്നുറച്ചു ഞാൻ, ആ പുറത്തെയ്ക്കു പോകുന്ന ചതുരകനെ സമീപിച്ചു. അയാളാകട്ടെ, മണത്താൽ വിളിച്ചുവരുത്തപ്പെട്ട വണ്ടിണ്ടുകൊണ്ടു കറുത്ത മേലാപ്പു കെട്ടിയതുപോലിരുന്ന ചാരായക്കടയിലെയ്ക്കു കടന്നു; ഞാൻ അതിന്റെ മുററത്തുനിന്നകലത്തല്ലാതെ നിന്നു, കരുണസ്വരത്തോടേ കള്ളദ്ദുഃഖം നടിക്കാൻതുടങ്ങി:—'എന്തോ ഒരുത്തമഭ്രാതാവു പറഞ്ഞതു വാസ്തവംതന്നെ:

* 'ഊരില്ലൂരിൽക്കളത്രങ്ങ-
ളൂരില്ലൂരിലിണങ്ങരും;
കാണ്മീല ഞാൻ, സഹജനാം
ഭ്രാതാവെക്കിട്ടുമൂരിനെ!'

അയ്യോ, അയ്യോ! ആവൂ, എന്റെ കെട്ടജീവിതത്തിന്റെ ഉറപ്പ്: അത്രയും ഉത്തമഭ്രാതാവായ ചതുരകനോടു വേർപിരിഞ്ഞിട്ടും, ഇതു വിട്ടുപോകുന്നില്ലല്ലോ!'

എന്റെ വിലാപം അയാളുടെ ഹൃദയത്തെ അത്യന്തം ദയാർദ്രമാക്കിത്തീർത്തു; അയാൾ സംഭ്രമത്തോ

* ഭാര്യമാരെയും ഇണങ്ങരെ (ചാർച്ചക്കാരെ)യും എല്ലാദേശത്തും കിട്ടും; കൂടപ്പിറപ്പായ സഹോദരനെ എങ്ങും കിട്ടുകയില്ല: വാല്മീകിരാമായണത്തിലേതാണ്, ഈ ശ്ലോകം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

ടേ അടുക്കൽ വന്ന് എന്നോടു പറഞ്ഞു:— 'ഭദ്ര, താനല്ല, എൻെറ അനുജൻ നിപുണകൻ.' ഞാൻ ഒന്നും മിണ്ടാതെ, കണ്ണീരോടേ അയാളുടെ കാൽ പിടിച്ചു; അതോടുകൂടി, അയാൾ ഭ്രാതൃവിരഹദുഃഖഭാരത്താൽ ഉറക്കെ നിലവിളിച്ചുകൊണ്ട്, എന്നെ കഴുത്തിൽ കെട്ടിപ്പിടിച്ചു. അപ്പോൾ ഞാൻ പറഞ്ഞു:— 'ജ്യേഷ്ഠൻ എന്നെ വിട്ടേയ്ക്കു; വിട്ടേയ്ക്കു: കപടഭ്രാതാവാണ് ഞാൻ; എപ്പോഴും അങ്ങയെ ദുഃഖിപ്പിയ്ക്കുകയാണല്ലോ!'

"അമ്പോ, കള്ളനിപുണകനാണെങ്കിലും, അടവു പറയുന്നതിൽ അങ്ങു യഥാർത്ഥനിപുണൻതന്നെ!" എന്നു, ചിരിയ്ക്കുകയാണ് താങ്കൾ. സ്നേഹിത; ചന്ദനക, * പറയുന്നതിലോ? നോക്കു, കാൎയ്യത്തിൽത്തന്നെ എനിയ്ക്കുള്ള നൈപുണ്യം! അപ്പുറംകൂടി കേൾക്കു: ഇമ്പം മുഴുത്ത ചതുരകൻ ആ ചാരായക്കാരനോടപേക്ഷിച്ചു:—'താങ്കൾ എനിയ്ക്കു ധൎമ്മത്താൽ അച്ഛനാണ് മദ്യം കുറെക്കൂടി തരിക. എനിയ്ക്കു മഹോത്സവം കൊണ്ടാടണം: എൻെറ അനുജൻ — എറെ നാൾ മറുനാട്ടിലായിരുന്ന നിപുണകൻ—വന്നുചേൎന്നിരിയ്ക്കുന്നു. ഇതാ, ഹാരദത്തൻ തന്നയച്ച മുത്തുമാല കൊടുത്തിട്ടു, ചന്ദ്രസേനയുടെ പക്കൽനിന്നു കിട്ടുന്നതു ഞാൻ താങ്കൾക്കു തന്നുകൊള്ളാം.' ഉടനേ ഞാൻ കീറമുണ്ടിൻകോന്തലയ്ക്കൽനിന്ന് ഒരു പൊന്നിൻകണ്ണം

* പറയുന്നതിൽ മാത്രമല്ല.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

അഴിച്ചെടുത്തു കാണിച്ചു പറഞ്ഞു:— 'ജ്യേഷ്ഠ, ചതുരക, ഇതു വാങ്ങിക്കൊൾക: ഞാൻ ഇവിടത്തെ പ്രഭാവത്താൽത്തന്നെയാണ്, ഒട്ടേറെ സംപാദിച്ചത്; കള്ളന്മാരെപ്പേടിച്ചിട്ട്, ഇതേ കൊണ്ടുപോന്നുള്ളു.' അപ്പോൾ അയാൾ അഭിപ്രായപ്പെട്ടു:—'ഉണ്ണി, ഇതു ചിതമല്ല: നീ അനുജനാണ്.' ഞാൻ മറുപടി പറഞ്ഞു:—'ജ്യേഷ്ഠ, ഇതെത്രയുണ്ട്? എനിക്കിനിയും ജ്യേഷ്ഠന്റെ അനുഗ്രഹത്താൽ ഒട്ടേറെ സംപാദിക്കാം.'

അപ്പോൾ അയാൾ അതു സ്വീകരിച്ചു, കുറെയേറെ മദ്യം വാങ്ങി. താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "അങ്ങെന്തിനാണ്, പണം വേണ്ടാതെ കളഞ്ഞത്?" എന്നൊ? സ്നേഹിത, കേട്ടിട്ടുണ്ടോ:

മാററം വരില്ലതിനുരുക്കി മുറിച്ചുരച്ചാൽ,
വിശേഷാപകാരകരമത്തപനീയമന്യം;
ഇപ്പൊന്നതിൽപ്പെട്ടകയില്ല: ദുരാപമായ
വിശ്വാസഘാതിമറിമായ,മിതിന്റെയച്ഛൻ. ൨൭

൨൭. തപനീയം=സ്വർണ്ണം. അന്യം=മറെറാന്ന്. ഇപ്പൊന്ന്—ഞാൻ ചതുരകനു കൊടുത്തത് അതിൽ (ഉരുക്കി മുറിച്ചുരച്ചാൽ മാററം വരാത്ത സാക്ഷാൽസ്വർണ്ണത്തിൽ) പെട്ടതല്ല; ദുരാപമായ (=കണ്ടുപിടിക്കാൻ ഞെരുക്കമുള്ള) വിശ്വാസഘാതികളുടെ (വിശ്വസ്തവഞ്ചകരുടെ) മറിമായമാണ്, (=കപടപ്പണിയാണ്) ഇതിന്റെ (ഞാൻ കൊടുത്ത പൊന്നിന്റെ) അച്ഛൻ. മറിമായത്തിൽനിന്നാണ്, ഇതിന്റെ ഉൽപത്തി; കള്ളസ്വർണ്ണമാണ്, ഞാൻ കൊടുത്തത്!

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

പിന്നെ ആ ചതുരകൻ

മദ്യം തുലോം മോന്തുകയാൽ-
ദുർബ്ബലേന്ദ്രിയവർഗ്ഗനായ്
വീണാൻ ഘൻനിദ്രയിൽപ്പെട്ടു,
സന്നിപാതി കണക്കിനേ! ൨൯

* ചുക്കിരി ചുണ്ടത്തു വെയ്ക്കുകമാത്രം ചെയ്കതിനാൽ മത്തുപിടിച്ചിട്ടില്ലാതിരുന്ന ഞാനാകട്ടേ, അയാളുടെ മടിയിൽനിന്നു മുത്തുമാലയുമെടുത്തു തിരിച്ചു. (അണിയറയിൽ കളകളം കേട്ടതായി നടിച്ചു, മുമ്പോട്ടു നോക്കി, സംഭ്രമത്തോടേ) വിരോധക, താങ്കൾ പരിഭ്രമിച്ചോടുന്നതെന്താണ്?

വല്ലന്തി തീക്ഷ്ണവതിനുണ്ടതിബുദ്ധി താങ്കൾ-
ക്കി;-ല്ലീഷൽ മേ: തവ വരില്ല ഭയം തരിമ്പും;
വല്ലേടമേററു പിഴവെങ്കില,തിന്നിതാ, മേ,
നില്ലാതമിത്രരെയരിഞ്ഞെറിയുന്ന ഖഡ്ഗം! ൩൦

(കേട്ടതായി നടിച്ചു) താങ്കൾ എന്തു പറയുന്നു, "ഇല്ല, എനിയ്ക്കു് ഒരു ഭയവുമില്ല. ഞാൻ ചന്ദനകനെ ശുഭവാർത്തയറിയിപ്പാൻ പാഞ്ഞുപോവുകയാണ്: ഇതാ, അദ്ദേഹത്തിൻെറ എതിരാളിയായ ഫാരമത്തനെ രാജാവിൻെറ ആൾക്കാർ പിടിച്ചു നാടുകടത്തുന്നു. ഇ

൨൯. സന്നിപാതി=സന്നിപാതരോഗി.

൩൦. വല്ലന്തി=ആപത്തു്. ഭയം=അനർത്ഥം. അമിത്രർ=ശത്രുക്കൾ.

* ചുക്കിരി=ചഷകം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

യ്യാളുടെ ഒരു ഭൃത്യൻ ചതുരകൻ കള്ളപ്പൊന്നു കൊടുത്തു ചാരായക്കാരനെ ചതിച്ചുപോൽ; മററൊരു ഭൃത്യൻ നിപുണകൻ മുത്തുമാലയാകുന്ന അടയാളം കൊടുത്തു വഞ്ചിച്ചു ചന്ദ്രസേനയുടെ മുതലൊക്കെ കക്കുകയും ചെയ്തു. അങ്ങയുടെ എതിരാളിയായ ആ കലാവതീകുട്ടിനിയേയും മകഠം വിലാസവതി വേശ്യാവർഗ്ഗത്തിൻെറ മുമ്പിൽവെച്ച് ഉറപ്പിച്ചാണയിട്ട്, എന്നേയ്ക്കുമായി പരിത്യജിച്ചിരിയ്ക്കുന്നു.” എന്നോ? (ഹർഷത്തോടെ) സ്നേഹിത, വിരോധക, താങ്കഠംക്ക ദീൎഘായുസ്സ്, ദീൎഘായുസ്സ്!

പീയൂഷനിമ്നഗ ബഹിഷ്കൃതനക്രയായി;
സാഹിത്യസത്സഭയിൽനിന്നസദ്ദക്തി നീങ്ങി;
പാടീരവല്ലിയെ വെടിഞ്ഞുകഴിഞ്ഞു പെണ്പാ-
മ്പാ;-വേശ്യ കുട്ടിനിയൊടിന്നു പിരിഞ്ഞുവല്ലോ!
൩൨

എന്നാൽ പറയൂ: ഇതെങ്ങിനെ സംഭവിച്ചു? താങ്കഠം എന്തു പറയുന്നു, “ഞാൻ മുമ്പേ നിഗ്ഗൂഢമായി കലാവതിയെ പറഞ്ഞുപിടിപ്പിച്ചു:—‘ഇതാ, നിങ്ങളുടെ മകഠം കർപ്പൂരകച്ചുതാടിയെ സ്നേഹിച്ചു, നിങ്ങളുടെ മുതലൊക്കെ കഴിച്ചെടുത്ത് അയാഠംക്ക കൊടുക്കാൻ തുടങ്ങുന്നു; നിങ്ങഠം കരുതിയിരിയ്ക്കണം.’ വീണ്ടും, ഞാൻ വിലാസവതിയേയും ഇങ്ങിനെ ധരിപ്പിച്ചു:—

൩൨. പീയൂഷനിമ്നഗ = അമൃതിൻപുഴ. നക്രം = മുതല. അസദുക്തി = ദുജ്ജനജല്പനം. പാടീരവല്ലി = ചന്ദനലത. കുട്ടിനി = കൂട്ടിക്കൊടുക്കുന്നവഠം.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

'ഇതാ, ഭവതിയുടെ അമ്മ, കർപ്പൂരകപ്രേമംമൂലം മുഷി ഞ്ഞു, ഭവതിയുടെ മുതലൊക്കെ കഴിച്ചെടുത്തു ചാടി പ്പോകാൻ തുടങ്ങുന്നു; അതിനാൽ, ഇന്നു രാത്രിയിൽ നിങ്ങൾ അമ്മയെ നോക്കിക്കൊള്ളണം.' പിന്നീട്, രാത്രിയുടെ രണ്ടാംയാമത്തിൽ കലാവതി ഈട്ടവെപ്പു നിലം കഴിയ്ക്കുമ്പോൾ, വിലാസവതി തലമുടിമേൽ പിടികൂടി, ശണ്ഠകൂട്ടിയ അവളെ പുറത്തു തള്ളി.''

(ഹർഷത്തോടേ, ആകാശത്തു ലക്ഷ്യംവെച്ച്) സ്നേഹിത, ചന്ദനക, നോക്ക, നോക്ക, മാണിഭദ്രഭഗവാൻെറ പ്ര സാദമഹിമ: രണ്ടുമൂന്നുനാൾകൊണ്ടു നാം കൃതാർത്ഥ രായി!

(വീണ്ടും ആകാശത്തു കേട്ടതായി നടിച്ച് ആശ്ചര്യത്തോടേ) ഇങ്ങിനെ ഒരശരീരിവാക്ക കേൾക്കുന്നു:— 'ഉണ്ണി, ക ർപ്പൂരക, നിൻെറ ഭക്തിയെക്കാളേറെ, അന്നേത്തെ ശു ണ്ഠിപിടിച്ച ശകാരം എന്നെ പ്രീതിപ്പെടുത്തിയിരി ക്കുന്നു; അതിനാൽ നിനക്ക വീണ്ടും എന്തൊരു പ്രി യമാണ്, ഞാൻ ചെയ്തുതരേണ്ടത്?'

(ആശ്ചര്യഹർഷങ്ങളോടേ ആകാശത്തെ നമസ്കരിച്ചിട്ട്) ഭഗവാൻ പ്രസാദിച്ചാലും, പ്രസാദിച്ചാലും: കുററം ക്ഷമിച്ചാലും; ഞാനിതാ, വീണ്ടും നമസ്കരിക്കുന്നു.

മാററാരെയാപൽക്കടലിങ്കലാഴ്ത്തി;
പൊന്നാൽ നിറഞ്ഞു, ഗൃഹ,മാവതോളം;
അടങ്ങി നാരീസുഖവിഘ്നമെല്ലാം;-
മർത്ഥിയ്ക്കുമെന്തൊന്നു, കൃതാർത്ഥനാം ഞാൻ? ൩൨

൩൨. മാററാർ=ശത്രുക്കൾ. അർത്ഥിയ്ക്കും=അപേക്ഷിയ്ക്കും.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

എന്നാലും ഇതിരിക്കട്ടെ:

സദാ സുഖിക്കട്ടെയഭീഷ്ടപൂർത്ത്യാ,
മഹേശഭക്തിത്തികവൊത്ത ലോകം;
ഘനങ്ങൾ വേണ്ടും മഴ പെയ്യിടട്ടേ,
മനംകനിഞ്ഞൂഴിമണാളർ പൊന്നും. ൩൩

(പോയി.)

സമാപ്തം.

---

൩൩ അഭീഷ്ടപൂർത്ത്യാ=പൂർണ്ണകാമതയോടേ. ഘനങ്ങൾ=മേഘങ്ങൾ. പൊന്നും പെയ്യിടട്ടെ.

സി. ഗോവിന്ദക്കുറുപ്പ്.

Digitized By Kerala Sahitya Akademi

Digitized By Kerala Sahitya Akademi